

**Обґрунтування до рішення НКРЕКП
про врегулювання актуальних питань забезпечення безпеки постачання
та запобігання надзвичайної ситуації в енергетичній системі України**

Ураховуючи Указ Президента України від 24 лютого 2022 року № 64 «Про введення воєнного стану в Україні» (зі змінами), відповідно до законів України «Про ринок електричної енергії», «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», ураховуючи протоколи нарад за участі представників Міністерства енергетики України та НКРЕКП, а також ураховуючи пропозиції учасників ринку електричної енергії, з метою стабілізації фінансового стану учасників ринку електричної енергії, НКРЕКП прийнято постанову від 25 лютого 2022 року № 332 «Про забезпечення стабільного функціонування ринку електричної енергії, у тому числі фінансового стану учасників ринку електричної енергії на період дії в Україні воєнного стану» (далі – Постанова № 332).

Частинами першою та другою статті 3 Закону України «Про ринок електричної енергії» (далі – Закон про ринок) визначено, що ринок електричної енергії функціонує на конкурентних засадах, крім діяльності суб'єктів природних монополій, з обмеженнями, встановленими Законом про ринок.

Функціонування ринку електричної енергії здійснюється на принципах, зокрема, забезпечення енергетичної безпеки України, забезпечення безпеки постачання електричної енергії споживачам, захисту їхніх прав та інтересів, створення умов безпечної експлуатації об'єктів електроенергетики та збереження цілісності, забезпечення надійного та ефективного функціонування ОЕС України, єдиного диспетчерського (оперативно-технологічного) управління нею.

Відповідно до підпункту 2 частини третьої статті 30 Закону про ринок, виробники мають право на своєчасне та у повному обсязі отримання коштів за продану ними електричну енергію відповідно до укладених договорів на ринку електричної енергії та за допоміжні послуги.

При цьому, відповідно до частини третьої статті 3 Закону про ринок, обов'язковою умовою участі в ринку електричної енергії (крім споживачів, які купують електроенергію за договором постачання електричної енергії споживачу) є укладення договору про врегулювання небалансів з оператором системи передачі.

Разом з цим, відповідно до частин першої та другої статті 70 Закону про ринок усі учасники ринку, крім споживачів, які купують електроенергію за договором постачання електричної енергії споживачу, несуть відповідальність за свої небаланси електричної енергії.

З метою врегулювання небалансів з оператором системи передачі учасник ринку має стати стороною, відповідальною за баланс, або передати свою відповідальність іншій стороні, відповідальній за баланс, шляхом входження до балансуючої групи. Електропостачальники є сторонами, відповідальними за баланс своїх споживачів.

Сторони, відповідальні за баланс (далі – СББ), зобов’язані нести фінансову відповідальність за небаланси електричної енергії перед оператором системи передачі.

Водночас, регулярні ракетно-дронові атаки по об’єктах критичної інфраструктури, включаючи об’єкти електроенергетики (генеруюче устаткування, мережі, підстанції, допоміжне обладнання тощо) призводять до втрати генеруючих потужностей. При цьому організаційно-технічні заходи, спрямовані на якнайшвидше відновлення електричних станцій потребують споживання електричної енергії. Так, у разі незабезпечення купівлі електричної енергії в достатньому обсязі, у відповідного виробника може виникнути негативний небаланс, та як наслідок фінансові зобов’язання перед оператором системи передачі. Відсутність обігових коштів у достатній кількості для забезпечення своєчасно та в повному обсязі суми коштів на рахунку ескроу СББ призведе до набуття статусу «Дефолтний» відповідного виробника. Слід зауважити, що для забезпечення відпуску електричної енергії виробник має здійснити купівлю відповідного виду палива у достатніх обсягах.

Варто зауважити, що достатність генеруючої потужності енергосистемі, особливо у воєнний час, безпосередньо впливає на безпеку постачання електричної енергії, надійну роботу об’єднаної енергетичної системи України та належну якість електричної енергії відповідно до визначених у нормативно-правових актах параметрів, а також на обороноздатність країни.

Таким чином, для уникнення аварій та підтримання стабільної роботи електричних мереж у розпорядженні НЕК «Укренерго» мають бути відповідні резерви, зокрема резерви активної потужності, наявні для регулювання частоти в енергосистемі після виникнення дисбалансу між виробництвом та споживанням електроенергії.

Для цього, виробники електричної енергії мають мати можливість здійснювати продаж електричної енергії на ринку електричної енергії, з метою отримання обігових коштів, які в тому числі будуть використовуватись для відновлення пошкоджених генеруючих одиниць та інших суміжних із цим витрат.

У свою чергу, абзацом четвертим підпункту 9 пункту 1 постанови НКРЕКП від 25.02.2022 № 332 передбачено настанову оператору системи передачі (у ролі адміністратора розрахунків) не застосовувати положення, передбачені пунктами 1.7.4 та 1.7.5 глави 1.7 розділу I Правил ринку, затверджених постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 307 (далі – Правила

ринку), до електропостачальників та трейдерів за умови, якщо розмір суми дебіторської заборгованості за електричну енергію перевищує розмір суми кредиторської заборгованості за електричну енергію відповідно до договору про врегулювання небалансів електричної енергії.

З урахуванням зазначеного, Департамент енергоринку пропонує до розгляду НКРЕКП проєкт змін до абзацу четвертого підпункту 9 пункту 1 постанови НКРЕКП від 25.02.2022 № 332.

**Директор
Департаменту енергоринку**

Ілля СІДОРОВ

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ
ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

ПОСТАНОВА

Київ

№ _____

Про внесення зміни до
постанови НКРЕКП від
25 лютого 2022 року № 332

Відповідно до законів України «Про ринок електричної енергії» та «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», у зв'язку з воєнним станом в Україні, введеним відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 та продовженим Указами Президента України від 14 березня 2022 року № 133/2022, від 18 квітня 2022 року № 259/2022, від 17 травня 2022 року № 341/2022, від 12 серпня 2022 року № 573/2022, від 07 листопада 2022 року № 757/2022, від 06 лютого 2023 року № 58/2023, від 01 травня 2023 року № 254/2023, від 26 липня 2023 року № 451/2023, від 06 листопада 2023 року № 734/2023, від 05 лютого 2024 року № 49/2024, від 06 травня 2024 року № 271/2024, від 23 липня 2024 року № 469/2024, від 28 жовтня 2024 року № 740/2024, від 14 січня 2025 року № 26/2025, від 15 квітня 2025 року № 235/2025, від 14 липня 2025 року № 478/2025 та від 20 жовтня 2025 року № 793/2025, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Абзац четвертий підпункту 9 пункту 1 постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 25 лютого 2022 року № 332 «Про забезпечення стабільного функціонування ринку електричної енергії, у тому числі фінансового стану учасників ринку електричної енергії на період дії в Україні воєнного стану» після слова «електропостачальників» доповнити знаком та словом «, виробників».

2. Ця постанова набирає чинності з дня її прийняття.

Голова НКРЕКП

Юрій ВЛАСЕНКО

**Обґрунтування до рішення НКРЕКП
про врегулювання актуальних питань забезпечення безпеки постачання та
запобігання надзвичайної ситуації в енергетичній системі України**

Пунктом 1 частини другої статті 3 Закону України «Про ринок електричної енергії» передбачено, що ринок електричної енергії функціонує на принципах, зокрема:

- забезпечення енергетичної безпеки України;
- забезпечення безпеки постачання електричної енергії споживачам, захисту їхніх прав та інтересів.

Правила про безпеку постачання електричної енергії, затверджені наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 27.08.2018 № 448 та зареєстровані в Міністерстві юстиції України 19.09.2018 за № 1076/32528 (далі – Правила безпеки постачання), встановлюють, зокрема, критерії/види порушень безпеки постачання електричної енергії.

Відповідно до положень розділу VIII Правил безпеки постачання Міненерго спільно з Регулятором, оператором системи передачі та іншими відповідними установами здійснюють моніторинг безпеки постачання електричної енергії в Україні, який має охоплювати, зокрема:

- межі операційної безпеки;
- баланс попиту та пропозиції на ринку електричної енергії;
- заходи щодо покриття максимального навантаження та недопущення дефіциту генеруючих потужностей.

Ураховуючи викладене вище та з метою прийняття виваженого рішення, після аналізу та опрацювання результатів моніторингу Департамент енергоринку розгляне питання щодо підготовки та оприлюднення проєкту рішення НКРЕКП.

**Директор Департаменту
енергоринку**

Ілля СІДОРОВ

УВ
НКРЕКП
№2220-22.3.1/25 від 11.11.2025
КЕП: Сідоров І. В. 11.11.2025 16:19
3FAA9288358EC00304000000A322320033BFE200
Сертифікат дійсний з 07.04.2025 до 05.04.2027 10:28